

FISA DISCIPLINEI

INTRODUCERE ÎN ȘTIINȚELE AUXILIARE ALE ISTORIEI

Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj Napoca
1.2. Facultatea	Istorie și Filosofie
1.3. Departamentul	Istorie Medievală, Premodernă și Istoria Artei
1.4. Domeniul de studii	Istorie
1.5. Ciclul de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Istorie/Licențiat în istorie
1.7. Forma de învățământ	Învățământ la distanță

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		ȘTIINȚELE AUXILIARE ALE ISTORIEI			Codul disciplinei	HLR1104		
2.2. Titularul activităților de curs – Coordonatorul de disciplină Prof. habil. dr. Șerban Turcuș								
2.3. Titularul activităților de seminar / laborator / proiect – tutorele Prof. habil.dr. Șerban Turcuș								
2.4. Anul de studiu	I	2.5. Semestrul	1	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7. Regimul disciplinei	Conținut	Felul disciplinei DF
							Obligativitate	Obligație/ opțională DO

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice) 14

3.1. Număr de ore pe săptămână – forma cu frecvență	2	din care: 3.2. curs			2	3.3. seminar/ laborator/ proiect	0
3.4. Total ore pe semestru – forma Învățământ la distanță	1 2 5	din care: 3.5. SI		AI=Nr. ore curs IF x nr. săptămâni	11 1	3.6. AT + TC + AA	14
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)							ore
3.5.1. Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI) 50 ore							50
3.5.2. Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren							30

3.5.3. Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri		20
3.5.4. Tutoriat (consiliere profesională)		2
3.5.5. Examinări		2
3.5.6. Alte activități		2
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)	11 1	
3.8. Total ore pe semestru (număr ECTS x 25 de ore)	12 5	
3.9. Numărul de credite	5	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	
4.2. de competențe	

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Platforma MicrosoftTeams a Universității „Babeș-Bolyai”. Pentru vizualizarea unor documente, imagini, hărți digitalizate – este necesară folosirea unui calculator sau a tabletei.
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului/ proiectului	

6. Competențe

6.1 Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	Fiind cel mai cuprinzător curs de științe și metodologie istorică din câte se fac pe parcursul preparării universitare oferă cele mai puternice și durabile abilități pentru formarea istoricului de meserie. Niciuna dintre celelalte discipline făcute pe parcursul studenției nu oferă contactul carnal, cuprinzător, concret și vizibil cu documentul istoric în sensul cel mai larg posibil, înțelegerea și interpretarea lui în cheie metodologică și nu ideologică . Cursul oferă competențe tehnice și interpretative fără de care un istoric nu există și-l ajută la regăsirea informației despre trecutul istoric, stabilirea faptelor istorice pe baza informațiilor din izvoare și din afara izvoarelor propriu-zise și la producerea punctuală a unor noi cunoștințe istorice pe baza cunoașterii aprofundate a unei epoci și/sau probleme istorice de complexitate medie.
-------------------------	---

<i>Competențe transversale</i>	Competențele transversale vin în plan particular din însăși constituția genetică a disciplinei. E vorba de solidarizarea și colaborarea istoriei cu tot spectrul de științe atât exacte cât și umaniste. Stiințele auxiliare oferă competențe de istoria artei, onomastică, etnologie, cronologie, metrologie, știința documentării, istoria medicinei, științe politice etc. În plan general îndeplinirea la termen, riguroasă și responsabilă, în condiții de eficiență și eficacitate, a sarcinilor profesionale, cu respectarea principiilor eticii activității științifice, aplicarea riguroasă a regulilor de citare și respingerea plagiatului. Aplicarea tehnicilor de relaționare în grup și de muncă eficientă în echipă, cu asumarea de roluri diverse. Căutarea, identificarea și utilizarea unor metode și tehnici eficiente de învățare; conștientizarea motivațiilor extrinseci și intrinseci ale învățării continue.
--------------------------------	--

6.2 Rezultatele învățării

<i>Cunoștințe</i>	<i>Cunoștințele dobândite trebuie să permită identificarea primară a surselor documentare și a periodizării acestora.</i>
<i>Aptitudini</i>	<i>Aptitudinile formate pe parcursul pregătirii didactice permit crearea spiritului critic și analitic în decriptarea funcțiunilor și relevanței izvoarelor istorice edite și inedite.</i>
<i>Responsabilități și autonomie</i>	<i>Cursantul/absolventul acestui curs își dezvoltă simțul critic istoric prin metodologiile științifice și tehnicile obținute pe parcursul semestrului având la final autonomie critică în a decela genuinitatea și veridicitatea izvoarelor istorice.</i>

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

<i>7.1. Obiectivul general al disciplinei</i>	Dobândirea competențelor tehnice și interpretative fundamentale pentru studiul izvoarelor istorice
<i>7.2. Obiectivele specifice</i>	Dobândirea competențelor și abilităților determinante pentru toate sectoarele cunoașterii care presupune accesarea izvoarelor istorice. Abilitarea în tehnica și înțelegerea scrisului istoric în sens tehnic și juridic, distincția diferitelor categorii de izvoare scrise sau orale, evaluarea și interpretarea simbolurilor puterii publice laice și religioase, cunoașterea construcției identităților personale și publice de-a lungul istoriei, înțelegerea evoluției umanității la scară temporală, modalitățile de conservare și protejare a memoriei umanității, înțelegerea factorilor determinanți pentru evoluția socio-economică a umanității în dimensiune globală, dar și a națiunii române în sens particular

8. Conținuturi

8.1. AI, SI	<i>Metode de predare</i>	<i>Observații</i>
Istoria și știința scrisului, epigrafia, paleografia, diplomatica.	Expunerea sistematică; conversația euristică; demonstrația didactică (epigrafe, documente diplomatice)	50%, 50%
<i>Heraldica, genealogia, sigilografia</i>	Expunerea	50%, 50%

	sistematică; conversația euristică; demonstrația ,,,,,didactică (steme, blazoane, table genealogice, bule papale și imperiale, decrete)	
<i>Arhivistica, bibliologia, muzeologia</i>	Expunerea sistematică; conversația euristică; demonstrația didactică (codexuri, carte tipărite, artefacte din muzee online)	50%, 50%
<i>Metrologia, cronologia</i>	Expunerea sistematică; conversația euristică; demonstrația didactică (tipuri de masuratori din trecut, ale dimensiunilor materiale și ale timpului, calendarul creștin/calendarul civil)	50%, 50%
Bibliografie: Nicolae Edroiu, Științele auxiliare ale istorie, Cluj-Napoca, 2003. L'Histoire et ses méthodes, volume publié sous la direction de Charles Samaran, de l'Institut. Paris, Gallimard, 1961, 1773 p. Vocabulaire international de la sigillographie / Conseil international des archives, Comité de sigillographie, Roma, Ministero per i beni culturali e ambientali : Istituto poligrafico e zecca dello Stato, Libreria dello Stato 1990, 389 p. Vocabulaire international de la diplomatique, ed. Maria Milagros Cárcel Ortí, 2. ed., València 1997 Armando Petrucci, Prima lezione di paleografia, Laterza, Bari-Roma, 2007. Marcel Sturdza-Săucești, Heraldica. Tratat tehnic, Editura Științifică, București, 1977. Rene Jette, Traite de genealogie, Montreal, 1991. Antroponimia în Transilvania medievală (sec. XI-XIV), vol.I-II, coord. Șerban Turcuș, Cluj-Napoca, Editura Mega, 2011. Glossarium Mediae Latinitatis Actorum Transylvaniae, Moldaviae et Transalpinarum Historiam Illustrantium. Vol. I, lit. A-C. Coordonatori: Aurel Răduțiu și Vasile Rus. Autori: Susana Andea, Adinel Ciprian Dincă, Lidia Gross, Viorica Pervain, Aurel Răduțiu, Vasile Rus și Beatrice Tătaru †. Colaboratori: Anton Dörner și Șerban Turcuș. Editura Academiei Române 2010, XX+694 p. Dincă, Adinel, Papahagi, Adrian, Vocabularul cărții manuscrise, coord. Adrian Papahagi, (351 p., 10 planșe), Ed. Acad. Române, București, 2013		
8.2. AT	<i>Metode de predare- învățare</i>	<i>Observații</i>

1. Științele auxiliare: analiza conceptuală. Ideea de critică a izvoarelor istorice în epoca premodernă și modernă.	Expunerea sistematică; conversația euristică; demonstrația didactică	
2. Baza documentarii istorice: epigrafia, paleografia și diplomatica	Expunerea sistematică; conversația euristică; demonstrația didactică	
3 Imagine și discurs imagistic în științele auxiliare ale istoriei: heraldica, sigilografia, vexilologia 4. Științele auxiliare și conservarea memoriei materială și cultural-spirituale: arhivistica, bibliologia, muzeologia	Expunerea sistematică; conversația euristică; demonstrația didactică	
Bibliografie: Șerban Turcuș, Introducere în științele auxiliare ale istoriei. Suport de curs, Cluj-Napoca, 2025 L'Histoire et ses méthodes, volume publié sous la direction de Charles Samaran, de l'Institut. Paris, Gallimard, 1961, 1773 p. Vocabulaire international de la sigillographie / Conseil international des archives, Comité de sigillographie, Roma, Ministero per i beni culturali e ambientali : Istituto poligrafico e zecca dello Stato, Libreria dello Stato 1990, 389 p. Vocabulaire international de la diplomatie, ed. Maria Milagros Cárcel Ortí, 2. ed., València 1997 Armando Petrucci, Prima lezione di paleografia, Laterza, Bari-Roma, 2007. Marcel Sturdza-Săucești, Heraldica. Tratat tehnic, Editura Științifică, București, 1977. Rene Jette, Traite de genealogie, Montreal, 1991. Documente privind istoria României, Introducere, Editura Academiei 1950, vol. I-II (fără prefață).		
8.3. TC	<i>Metode de transmitere a informației</i>	<i>Observații</i>
Lucrare de verificare 1: Istoria familiei și genealogia ei.	Lucrare de verificare scrisă, înaintată la termen prin Platforma MicrosoftTeams: Problematizare, argumentare, sintetizare	Termen de predare: 27.10.2025, nr. ore alocate realizării lucrării: 2,5.
Lucrare de verificare 2: Evoluția caracterului scrisului latin în epoca medievală	Lucrare de verificare scrisă, înaintată la termen prin Platforma MicrosoftTeams: Problematizare, argumentare, sintetizare	Termen de predare: 24.11.2025, nr. ore alocate realizării lucrării: 2,5.

Lucrare de verificare 3: Însemnele de autoritate și legitimitate ale autoritatilor publice Lucrare de verificare 4: Calculul evenimentelor în funcție de particularitățile calendarelor	Lucrare de verificare scrisă, înaintată la termen prin Platforma Microsoft Teams: Problematizare, argumentare, sintetizare	Termen de predare: 15.12.2025, nr. ore alocate realizării lucrării: 2,5. Termen de predare: 05.01.2026, nr. ore alocate realizării lucrării: 2,5
---	--	--

Bibliografie:

Șerban Turcuș, *Introducere în științele auxiliare ale istoriei*. Suport de curs, Cluj-Napoca, 2025

L'Histoire et ses méthodes, volume publié sous la direction de Charles Samaran, de l'Institut. Paris, Gallimard, 1961, 1773 p.

Vocabulaire international de la sigillographie / Conseil international des archives, Comité de sigillographie, Roma, Ministero per i beni culturali e ambientali : Istituto poligrafico e zecca dello Stato, Libreria dello Stato 1990, 389 p.

Vocabulaire international de la diplomatie, ed. Maria Milagros Cárcel Ortí, 2. ed., València 1997

Armando Petrucci, *Prima lezione di paleografia*, Laterza, Bai-Roma, 2007.

Marcel Sturdza-Săucești, *Heraldica. Tratat tehnic*, Editura Științifică, București, 1977.

Rene Jette, *Traite de genealogie*, Montreal, 1991.

Documente privind istoria României, *Introducere*, Editura Academiei 1950, vol. I-II (fără prefață).

8.4. AA	<i>Metode de predare-învățare</i>	<i>Observații</i>
Bibliografie: Șerban Turcuș, <i>Introducere în științele auxiliare ale istoriei</i>. Suport de curs, Cluj-Napoca, 2025		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunităților epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Din păcate continuă să existe o mare distanță între disciplina științele auxiliare ale istoriei și comunitatea epistemică din România. Fiind cea mai solicitantă disciplină istorică, științele auxiliare ale istoriei presupun investiții masive pe care Universitatea „Babeș-Bolyai” le face dar angajatorii reprezentativi nu prea sunt dispuși să le facă de câteva decenii. Rezultatul este că strădania de a face cursul cât mai util și alert în funcție de noutățile la scară mondială folosește majoritar studenților ce reușesc să dezvolte o carieră în afara țării. În ultimul lustru s-au făcut niște pași înainte în a investi în domenii precum paleografia, diplomatică și arhivistică dar este nevoie ca toți factorii de decizie, publici și privați să investească masiv, programat și continuu în științele auxiliare ale istoriei pentru a rămâne branșați la evoluția euro-atlantică a acestor discipline.

10. Evaluare

<i>Tip activitate</i>	<i>10.1. Criterii de evaluare</i>	<i>10.2. Metode de evaluare</i>	<i>10.3. Pondere din nota finală</i>
10.4. AI, SI			

10.5. TC / AA			
10.6. Standard minim de performanță Standardele minime de performanță trebuie să se ridice măcar până la nivelul identificării unității date spre analiză (din respectiva știință auxiliară a istoriei), a secolului căreia îi aparține și a principalelor caracteristici tehnice ale respectivei unități (epigrafă, diplomă, sigiliu codex, carte imprimată, însemn heraldic, vexil, monedă, artefact, determinarea unor segmente de timp istoric etc).			

11. Etichete ODT (Obiective de Dezvoltare Durabilă)

	<i>Nu se aplică</i>
---	---------------------

Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "Nu se aplică."